การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ตามรอยหลวงปู่ทวด เหยียบน้ำทะเลจืด 5 ที่ 4 วัด

Participation of the tourism history community about the path of Luang Pu Thuat Yiab Nam Tale Jerd on 5 places and 4 temples

ธีรพล ไชยณรงค์ [1]

Teerapon Chainarong[1]

ภาควิชาบริหารธุรกิจ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

สาขาการจัดการ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

Business Administration Department, Faculty of Business Administration Ramkhamhaeng University

General Management Division, Faculty of Business Administration Ramkhamhaeng University

บทคัดย่อ

กรณีศึกษาวิจัย การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ตามรอยหลวงปู่ทวดเหยียบน้ำทะเลจืด 5 ที่ 4 วัด มีจุดประสงค์ เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชน ด้านการท่องเที่ยวตามรอยหลวงปู่ทวด เหยียบน้ำทะเลจืด เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาชุมชนในการมีส่วนร่วมด้านการจัดการการท่องเที่ยวตามรอยหลวงปู่ทวด เหยียบน้ำทะเลจืด และเพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรค และข้อเสนอแนะของประชาชนในการมีส่วนร่วม ในการจัดการท่องเที่ยวตามรอยหลวงปู่ทวดเหยียบน้ำทะเลจืด

วิธีการดำเนินการวิจัย เป็นการแจกแบบสอบถาม ให้ประชาชนในชุมชน 2 ตำบล ประกอบด้วย ตำบลชุมพล และตำบลดีหลวง อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา ซึ่งเป็นบริเวณที่มีประวัติศาสตร์ของหลวงปู่ทวด โดยได้สุ่มประชากรทั้งหมด 400 คน เพื่อให้ทราบถึงการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ แล้วนำมาวิเคราะห์ผล โดยใช้การประมวลผลข้อมูลสถิติด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์

ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ตามรอยหลวงปู่ทวดเหยียบน้ำทะเลจืด 5 ที่ 4 วัด ของประชาชนอยู่ในระดับที่มาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าการมีส่วนร่วมในการนำเสนอ มีคะแนนมากสุดทั้ง 4 ด้าน ซึ่งประชาชนในพื้นที่ให้การมีส่วนร่วมที่ดีทำให้พื้นนั้นเป็นที่ท่องเที่ยวใหม่

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ให้ภาครัฐเข้ามาส่งเสริมและทำการโปรโมทให้คนภายนอกจังหวัดรู้จัก ซึ่งสถานที่ ผู้ให้ความรู้ และสิ่งอำนวยความสะดวก มีความพร้อมอยู่แล้ว

ABSTRACT

This study case is a research about the community participation on*Luang Pu Thaut that stepped on freshwater sea - 5 places 4 temples historical sites management*. The aim of this case is to research the community participation on the historical tourism sites and to search a way to develop the community for having more participated on the historical tourism places. And also, this case aims to study the problems and the local recommendations on the participation of these historical site management.

The research implementation was randomly distributed questionnaire to the communities in two districts which are Choomporn and Dee Luang Districts - both in Ting Phra, SongKhla. These areas were the historical areas of Luang Pu Thaut. The research had been decided to random 400populationsin order to know the community participation on managing these sites. After that, the result would be analyzed in statistics by computer programme.

It found that the participations of the local in managing historical Luang Pu Thaut sites were in a high response. If we had a deeply consideration, it would be found that the presenting sites participation had the highest scores from others since the local had well cooperated so that makes these sites be an attraction.

Recommending, the researcher thinks that the government needs to hand in a help on promoting and supporting the sites to makes it well-known which these sites have all knowledge and convenience.

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ศาสนาพุทธเข้าสู่ประเทศไทยหลังจากการทำสังคายนาครั้งที่ ๓ ประมาณ พ.ศ. ๒๓๕ พระเจ้าอโศกมหาราชได้ทรงส่งสมณทูตไปเผยแผ่พระพุทธศาสนายังดินแดนต่าง ๆ รวม ๙ สายด้วยกัน ในส่วนของประเทศไทยเชื่อกันว่ามีคณะของสมณทูตซึ่งมีพระโสณเถระและ พระอุตตรเถระเป็นหัวหน้าคณะเข้ามาเผยแผ่พระพุทธศาสนาเป็นครั้งแรกและอาจมีคณะสมณ ทูตชุดอื่น ๆ เข้ามาเผยแผ่พระพุทธศาสนาในกาลต่อ ๆ มา จึงทำให้คนไทยโดยเฉพาะพระมหา กษัตริย์ไทยยอมรับนับถือพระพุทธศาสนาสืบทอดมาจนถึงปัจจุบันจนเจริญรุ่งเรือง

ดังนั้นศาสนาพุทธจึงเป็นศาสนาที่ยึดเหนี่ยวจิตใจคนไทยมาช้านาน ในภาคใต้ของไทย หรือชาวไทย ตำนานหลวงพ่อทวดเหยียบน้ำทะเลจืด หรือตำนานสมเด็จเจ้าพะโค เป็นที่เคารพนับถือของชาวบ้านในสมัยนั้น เรียกได้ว่าเป็นพระคู่บ้านคู่เมืองของชาวไทยเลยก็ว่าได้ โดยอำเภอสทิงพระ เป็นสถานที่ที่ท่านเกิด ศึกษาเล่าเรียน รวมไปถึงสถานที่ที่ท่านกลับมาบูรณะให้รอบๆ นี้เจริญขึ้นอีกด้วย ชาวบ้านที่นี่จึงต่างเลื่อมในศรัทธาหลวงปู่ทวด ซึ่งภายในชุมชนได้จัดให้เป็นทริปการท่องเที่ยวเพื่อตามรอยหลวงปู่ทวด เริ่มจาก วัดต้นเลียบ เป็นปูชนียสถานที่ฝังรกหลวงปู่ทวดเหยียบน้ำทะเลจืด (บ้านเกิดและสถานที่ฝังรกหลวงปู่

ทวดเหยียบน้ำทะเลจืด) ตำนานที่มีหลักฐานปรากฏอยู่จริงบนคาบสมุทรสทิงพระสำนักสงฆ์ต้นเลียบ มีต้นไม้ขนาดใหญ่อยู่ในตระกูลเดียวกับต้นโพธิ์ วัดขนาดโดยรอบแล้วลำต้นประมาณ 21 เมตร เป็นต้นไม้ที่อายุยืนยาวมานานแต่อดีตกาลนับได้ 500 กว่าปี ปัจจุบันนี้ยืนเด่นตระหง่าน แผ่กิ่งก้านสาขา ให้ร่มเงา และความร่มรื่นอยู่ภายในวัดต้นเลียบ ซึ่งถือกันว่าเป็นต้นไม้ที่มีความศักดิ์สิทธิ์สำคัญ ในตำนานเกี่ยวกับหลวงปู่ทวดเหยียบน้ำทะเลจืด ตามประวัติเล่ากันว่า เมื่อประมาณ๔๐๐ปีที่ผ่านมามีครอบครัวคนยากจนคู่หนึ่งมีนามว่านายหูและนางจันทร์ เป็นทาสในเรือนของเศรษฐีปาน ได้ให้กำเนิดบุตรชาย เมื่อวันศุกร์ เดือนสี่ ปีมะโรง ช่วงประมาณปี พ.ศ.๒๑๒๓ นายหูได้นำรกของลูกมาฝังไว้ที่โคนต้นเลียบ ปัจจุบันนี้ก็คือ วัดต้นเลียบ ตั้งอยู่หมู่ที่ ๑ ตำบลดีหลวง อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา ต่อด้วย วัดดีหลวง ตั้งอยู่หมู่ที่ ๒ ตำบลดีหลวง อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา สร้างขึ้นในสมัยอยุธยา ปรากฏหลักฐานในแผนที่กัลปนาวัดเมืองพัทลุง เรียกชื่อวัดนี้ว่า “วัดกะดีหลวง” เป็นวัดสำคัญอีกวัดหนึ่งในคาบสมุทรสทิงพระ ที่มีความเกี่ยวข้องกับหลวงปู่ทวด และเป็นวัดที่มีความเจริญรุ่งเรืองด้านสถาปัตยกรรม เป็นสำนักเรียนใหญ่มาแต่โบราณ ปรากฏหลักฐานเล่าสืบต่อกันมาว่า วัดดีหลวงเป็นวัดที่เด็กชายปู(หลวงปู่ทวด)เคยมาอาศัยกับสมภารจวง(หลวงลุง)เมื่ออายุได้ ๑๔ ปี ก็ได้บรรพชาเป็นสามเณร และศึกษาวิชาต่างๆในวัดจนหมดสิ้น และได้ไปเรียนต่อ ที่วัดสีหยัง และได้ศึกษาต่อไปจนถึงกรุงศรีอยุธยาตามลำดับภายในวัดมีโบราณสถานที่สำคัญได้แก่อุโบสถ บรรพชาสามเณรปู(หลวงปู่ทวด) พระประธานประจำอุโบสถหลังนี้เป็นพระพุทธรูปปูนปั้นปางมารวิชัย ลงรักปิดทองประดิษฐานอยู่ในซุ่มเรือนแก้ว ภายในมีภาพจิตกรรมฝาผนังเทพชุมนุม ด้านหน้าของซุ้มประดิษฐานพระพุทธรูปปางเปิดโลกภายใต้เศวตฉัตร ชาวบ้านยังเรียกขานนามพระประธานองค์นี้ว่า เป็น “พระพุทธรูปนักเลง” ส่วนด้านหน้าอุโบสถเป็นสถูปอาจารย์จวง ซึ่งเป็นหลวงลุงของหลวงปู่ทวด ต่อด้วยสำนักสงฆ์นาเปล ตั้งอยู่ที่ หมู่ที่ 7 ตำบลชุมพล อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา สถานที่ศักดิ์สิทธิ์จุดกำเนิดลูกแก้วคู่บารมี ที่อยู่ท่ามกลางธรรมชาติของท้องทุ่งนา และต้นตาลโตนด มีการสร้างปฏิมากรรมปูนปั้นจำลองเหตุการณ์เมื่อครั้งพญางูบองหลาตัวใหญ่มาพันอยู่รอบเปลเด็กชายปูและคายแก้วคู่บารมี หากใครได้มากราบไหว้สักการะสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่นี่ จะช่วยเสริมสร้างบุญบารมีและเป็นมงคลต่อชีวิตในด้าน “สุขภาพแข็งแรง” ต่อด้วยสถานที่สุดท้ายเป็นวัดสำคัญของหลวงปู่ทวด คือ วัดราชประดิษฐาน (วัดพะโคะ) ตั้งอยู่ที่หมู่ที่ 6 ตำบลชุมพล อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา วัดพะโคะ เป็นวัดหลวงที่สร้างมาตั้งแต่สมัยอยุธยาตอนต้น ตั้งอยู่บนเขาพะโคะ เป็นวัดสำคัญและมีบทบาทสำคัญในสมัยที่เมืองพัทลุง (ที่สทิงพระ) เป็นศูนย์กลางการปกครองชุมชน ได้ถูกพวกโจรสลัดมาลายูรุกราน ทำลายเมือง และวัดวาอารามเสียหาย พระมหากษัตริย์จึงใช้วัดพะโคะเป็นศูนย์กลางป้องกันการรุกราน มีหลักฐาน เรื่องพระราชที่กัลปนา แก่วัดพะโคะ และบรรดาวัดที่ขึ้นแก่วัดพะโคะ และในสมัยสมเด็จเจ้าพะโคะก็ได้ขอ กัลปนาที่ดินให้กับวัดพะโคะ โดยในครั้งนี้มี หลวงปู่ทวด เป็นผู้บูรณปฏิสังขรณ์จนดีขึ้น ที่วัดพะโคะจะมีโบราณสถาน โบราณวัตถุประดิษฐานอยู่มากมาย ได้แก่พระสุวรรณมาลิกเจดีย์ศรีรัตนมหาธาตุ ระหว่าง พ.ศ. ๒๐๙๑ ถึง พ.ศ.๒๑๑๑ พระยาดำธำรงกษัตริย์ (บางแห่งกล่าวว่าพระยาธรรมรังคัล) ได้นิมนต์ พระมหาอโนมทัสสี พระณไสยมุย

และ พระธรรมกาวา ให้ไปเอากระบวนพระมหาธาตุเมืองลังกา และมาสร้างเจดีย์ศรีรัตนมหาธาตุ สูงหนึ่งเส้นห้าวา ต่อมามีโจรสลัดเข้าโจมตีหลายครั้ง จนกระทั่งเป็นวัดล้างอยู่ช่วงหนึ่ง จนมาถึง ในสมัยสมเด็จพระราชมุนีรามคุณูปรมาจารย์ (สมเด็จเจ้าพะโคะ) ได้บูรณะวัดพะโคะ เนื่องจากได้รับการพระราชอุปถัมภ์จากพระเจ้าอยู่หัวสละพระราชทรัพย์ ส่วนพระองค์ให้บูรณะพระเจดีย์ศรีรัตนมหาธาตุเป็นเจดีย์ทรงลังกาอยู่บนฐานจัตุรัสขนาดใหญ่ ๓ ชั้น สูง ๑ เส้น ๕ วา พร้อมกับหล่อยอดพระเจดีย์ด้วยเบ็ญจะโลหะยาว ๓ วา ๓ ศอก ออกมาแต่กรุงศรีอยุธยา พระพุทธไสยาสน์ลูกแก้ว : คู่บารมีหลวงปู่ทวดลูกแก้วดวงนี้ ถือได้ว่าเป็นโบราณวัตถุสิ่งศักดิ์สิทธิ์ คู่บารมีแห่งสมเด็จเจ้าพะโคะ (หลวงปู่ทวด) เมื่อครั้งที่สมเด็จเจ้าพะโคะบูรณปฏิสังขรณ์ องค์พระเจดีย์ได้นำดวงแก้วคู่บารมีบรรจุไว้บนยอดสุวรรณมาลิกเจดีย์ศรีรัตนมหาธาตุอีกด้วย ครั้นต่อมาหลังจากสมเด็จเจ้าพะโคะจากวัดพะโคะไปแล้ว ฟ้าผ่ายอดเจดีย์ดวงแก้วตกลงมาอยู่ใกล้ๆ เจดีย์ ภายหลังเด็กๆ พบเจอลูกแก้วเข้าจึงนำกลับไปบ้าน เมื่อถึงประตูชัยเกิดมีงูใหญ่ขัดขวางไว้ เด็กก็นำลูกแก้วเข้าไปคืนให้แก่เจ้าอาวาส ปัจจุบันลูกแก้วดวงนี้ประดิษฐานอยู่ในเจดีย์แก้ว ณ กุฏิเจ้าอาวาส

ซึ่งสถานที่ข้างต้นซึ่งมีประวัติเกี่ยวกับหลวงปู่ทวด เหยียบน้ำทะเลจืด ทั้งสิ้น จึงเป็นสาเหตุให้การสร้างให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการด้านการท่องเที่ยวนั้นภายในชุมชน ถือว่าเป็นเรื่อง ที่ควรจะพัฒนาเป็นอย่างมาก ซึ่ง ในด้านการจัดการด้านการท่องเที่ยวนั้น ประกอบไปด้วยการดูแลรักษาทรัพยากรด้านการท่องเที่ยว ตามรอยหลวงปู่ทวด โดยให้ชาวบ้านโดยรอบการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมต่างๆ ของชุมชนทั้งในด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยว การปรับปรุงพื้น ที่ต่าง ๆ ซึ่งชุมชนจะมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชน ด้านการท่องเที่ยวตามรอยหลวงปู่ทวด เหยียบน้ำทะเลจืด

2. เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาชุมชนในการมีส่วนร่วมด้านการจัดการการท่องเที่ยวตามรอยหลวงปู่ทวด เหยียบน้ำทะเลจืด

3.เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรค และข้อเสนอแนะของประชาชนในการมีส่วนร่วม ในการจัดการท่องเที่ยวตามรอยหลวงปู่ทวดเหยียบน้ำทะเลจืด

ขอบเขตการวิจัย

การศึกษางานวิจัยในครั้งนี้ได้มีการกำหนดขอบเขตการวิจัยด้านประชากร ด้านพื้นที่ และด้านระยะเวลาดังนี้

1.ด้านประชากร และ กลุ่มตัวอย่าง

1.1.ประชากรในพื้นที่ท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ตามรอยหลวงปู่ทวดเหยียบน้ำทะเลจืด 5 ที่ 4 วัด ซึ่งครอบคลุม 2 ตำบลของอำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา ได้แก่ตำบลดีหลวง มีประชากร 2519 คน และตำบลชุมพล มีประชากร 4306 คน (ศูนย์ข้อมูลประเทศไทย)

1.2.เจ้าหน้าที่ และผู้ที่มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ตามรอยหลวงปู่ทวดเหยียบน้ำทะเลจืด 5 ที่ 4 วัด

2.ขอบเขตด้านเนื้อหา

2.1.ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ตามรอยหลวงปู่ทวดเหยียบน้ำทะเลจืด 5 ที่ 4 วัด โดยมีกระบวนการการต่างๆดังนี้ 1.การมีส่วนร่วมในการนำเสนอ 2.การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 3.การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ 4.การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์

2.2. ศึกษาแนวทางในการพัฒนาชุมชนในการมีส่วนร่วมด้านการจัดการการท่องเที่ยว

2.3.ศึกษาปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะ ของประชาชนในการมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ตามรอยหลวงปู่ทวดเหยียบน้ำทะเลจืด 5 ที่ 4 วัด

3.ขอบเขตด้านพื้นที่

การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ตามรอยหลวงปู่ทวดเหยียบน้ำทะเลจืด 5 ที่ 4 วัด ซึ่งครอบคลุม 2 ตำบลของอำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา ได้แก่ตำบลดีหลวง และ ตำบลชุมพล

4.ขอบด้านเวลา

ระยะเวลาในการศึกษาวิจัยการจัดการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ตามรอยหลวงปู่ทวดเหยียบน้ำทะเลจืด 5 ที่ 4 วัด ผู้วิจัยได้มีระยะเวลาในการเก็บรวบร่วมข้อมูล ตั้งแต่เดือนธันวาคม 2561 ถึง เดือนมกราคม 2562

กรอบแนวคิดในงานวิจัย

จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง กรอบแนวคิดของการวิจัยการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการ ท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ตามรอยหลวงปู่ทวดเหยียบน้ำทะเลจืด 5 ที่ 4 วัด ครั้งนี้ มีกรอบแนวคิดโดยอาศัยแนวคิดเกี่ยวกับทฤษฎีการมีส่วนร่วมของ อคิน รพีพัฒน์ (ยุภาพร รูปงาม, 2545, หน้า 7-9) และทฤษฎีการจัดการท่องเที่ยวในชุมชน ของสุจิตราภาพันธ์วิไล และคณะ (2550, หน้า21-22)

ตัวแปรต้น ตัวแปรตาม

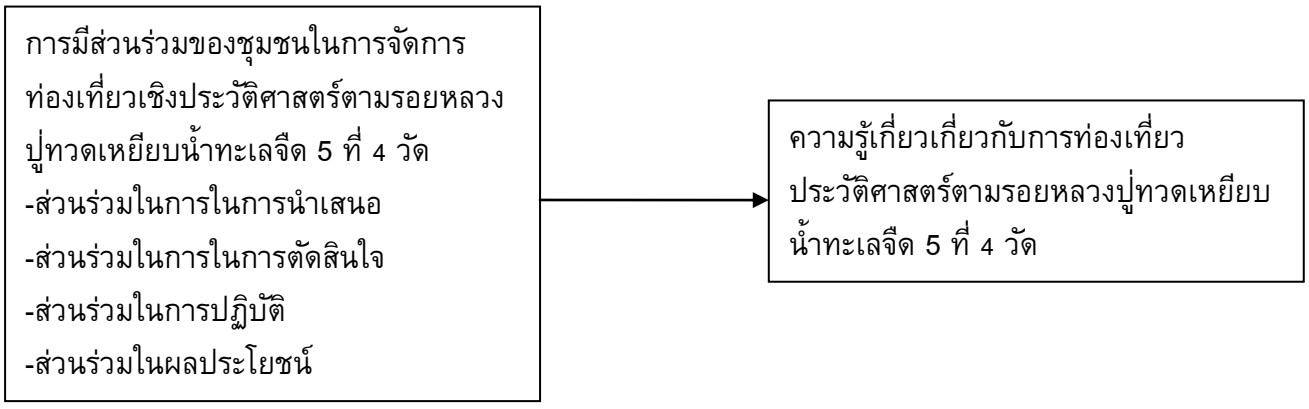

สมมติฐานของการวิจัย

การมีส่วนร่วมของชุมชน มีผลต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ตามรอยหลวงปู่ทวดเหยียบน้ำทะเลจืด 5 ที่ 4 วัด

นิยามศัพท์เฉพาะ

1.การท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์

หมายถึง รูปแบบการท่องเที่ยวที่เน้นไปยังแหล่งประวัติศาสตร์ และ โบราณคดี เพื่อได้ความรู้ในอดีตแหล่งที่นี้ มีความเป็นมาในสถานที่อย่างไร

2.การมีส่วนร่วม

หมายถึง การเปิดให้บุคคลได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมนั้นๆ เช่น แสดงความคิด เสนอ ปฏิบัติ เพื่อก็ให้เกิดประโยชน์

3.หลวงปู่ทวด

หมายถึง พระเกจิดังของภาคใต้ที่ประชาชนนับถือ ซึ่งมีประวัติความเป็นมาที่ยาวนาน

4.การจัดการท่องเที่ยว

หมายถึง กระบวนการจัดการท่องเที่ยวอย่างมีระบบ ปฏิบัติตามแผนที่ได้วางไว้

5.อำเภอสทิงพระ

อำเภอหนึ่งที่อยู่ทางทิศเหนือของจังหวัดสงขลา ซึ่งมี 11 ตำบล

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ตามรอยหลวงปู่ทวดเหยียบน้ำทะเลจืด 5 ที่ 4 วัด

2. ทำให้ทราบถึงแนวทางในการให้คนในชุมชนได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาพื้นที่ทางการท่องเที่ยว

วิธีการดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงสำรวจ โดยมีวิธีดำเนินการวิจัยเชิงปริมาณ ซึ่งการศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาการมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ตามรอยหลวงปู่ทวดเหยียบน้ำทะเลจืด 5 ที่ 4 วัด ซึ่งมีขั้นตอนการดำเนินงาน และ ระเบียบวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1.ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

2.เครื่องมือวิจัยที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.การสร้างเครื่องมือวิจัยและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย

4.วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

5.วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

1.ประชากร

ประชากรที่ผู้วิจัยได้เลือกใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ประชากรทั่วไปที่อาศัยอยู่ภายในตำบลดีหลวง และ ตำบลชุมพล อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา

2.กลุ่มตัวอย่างเชิงปริมาณ

ขนาดประชากร ตำบลดีหลวง 2519 คน และ ตำบลชุมพล 4306 คน ซึ่งรวบได้ทั้งสิ้น 6825 คน (ศูนย์ข้อมูลประเทศไทย) ผู้วิจัยจึงใช้ประชากรกลุ่มนี้ เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ โดยใช้การแทนค่าในสูตรขนาดกลุ่มตัวอย่างของYamane และได้กำหนดค่าคลาดเคลื่อนไว้ที่ 0.05 ได้กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 400 คน

โดยมีสูตรในการคำนวณดังต่อไปนี้

$$n = \frac{N}{(1+Ne^2)}$$

เมื่อ n = ขนาดกลุ่มตัวอย่าง

N = ขนาดของประชากร (4306 คน)

e = ความคลาดเคลื่อนของกลุ่มตัวอย่าง (0.05)

ในการวิจัยครั้งนี้สามารถคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างได้ดังนี้

$$n = \frac{4306}{1+4306(0.05)^2} = 399.90 \text{ หรือ } 400$$

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างประชากรกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 400 คน

เครื่องมือวิจัยที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้จะใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบปฐมภูมิ มีดังต่อไปนี้

1.การวิจัยเชิงปริมาณ ผู้ศึกษาวิจัยที่ใช้ลักษณะเป็นแบบสอบถาม เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยเชิงปริมาณครั้งนี้ โดยจะเก็บข้อมูลจากประชาชนทั่วไปที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ตำบลดีหลวง และตำบลชุมพล อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา ซึ่งเป็นแบบสอบถามแบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีจำนวน 5 ข้อ มีลักษณะการสอบถามแบบปลายปิด ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน

ตอนที่ 2 ข้อมูลด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ตามรอยหลวงปู่ทวดเหยียบน้ำทะเลจืด 5 ที่ 4 วัด มีทั้งสิ้นจำนวน 25 ข้อ ลักษณะการสอบถามแบบปลายปิด ชนิดมาตราส่วนประมาณค่า ตามหลักของ Likert โดยจะแบ่งออกเป็นทั้งหมด 4 ด้าน โดยแบ่งด้านดังนี้ 1.ส่วนร่วมในการนำเสนอ 2.ส่วนร่วมในการตัดสินใจ 3.ส่วนร่วมในการปฏิบัติ 4.ส่วนร่วมในผลประโยชน์ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนแบ่งเป็น 5 ระยะ คือ

มีส่วนร่วมของประชาชน

มีส่วนร่วมของประชาชน	คะแนน
มากที่สุด	5
มาก	4
ปานกลาง	3
น้อย	2
น้อยที่สุด	1

ผู้วิจัยได้การกำหนดเกณฑ์คะแนนสำหรับการแปลผลค่าเฉลี่ย ในการสรุปผลโยการหาพิสัยของคะแนนเฉลี่ย ซึ่งมีการการคำนวณความกว้างของอันตรภาคชั้น ดังนี้

$$\text{อันตรภาคชั้น} = \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้นของคะแนน}}$$

$$= \frac{5-1}{5}$$

$$= 0.8$$

ดังนั้น วิจัยนี้จะมีช่วงระหว่างชั้นเท่ากับ 0.8 คะแนน ซึ่งได้นำมาจัดช่วงคะแนนเฉลี่ย และ เกณฑ์ความหมายของระดับค่าเฉลี่ย ไว้ดังนี้

คะแนนเฉลี่ยในช่วง 4.21 – 5.00 = ระดับในการมีส่วนร่วมมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ยในช่วง 3.21 – 4.20 = ระดับในการมีส่วนร่วมมาก

คะแนนเฉลี่ยในช่วง 2.61 – 3.40 = ระดับในการมีส่วนร่วมปานกลาง

คะแนนเฉลี่ยในช่วง 1.81 – 2.60 = ระดับในการมีส่วนร่วมน้อย

คะแนนเฉลี่ยในช่วง 1.00 – 1.80 = ระดับในการมีส่วนร่วมน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ข้อมูลความรู้เกี่ยวเกี่ยวกับการท่องเที่ยวประวัติศาสตร์ตามรอยหลวงปู่ทวดเหยียบน้ำทะเลจืด 5 ที่ 4 วัด โดยเป็นแบบสอบถามแบบปลายปิด มีจำนวนข้อแบบสอบถามทั้งหมด 9 ข้อ โดยให้เลือกตอบแบบสอบถามว่า ใช่ หรือ ไม่ใช่ ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์การให้คะแนนไว้ ดังนี้

ข้อที่ตอบว่า ใช่ ให้คะแนน 1 คะแนน

ข้อที่ตอบว่า ไม่ใช่ ให้คะแนน 0 คะแนน

ซึ่งจากการวิเคราะห์ทั้งหมด 9 ข้อ คิดเป็นคะแนนทั้งหมด 9 คะแนน โดยผู้วิจัยได้แบ่งการให้คะแนนความรู้เกี่ยวเกี่ยวกับการท่องเที่ยวประวัติศาสตร์ตามรอยหลวงปู่ทวดเหยียบน้ำทะเลจืด 5 ที่ 4 วัด ไว้ 3 ช่วง มีดังต่อไปนี้

คะแนนเฉลี่ยในช่วง 7 – 9 = ระดับมีความรู้ความเข้าใจที่มาก

คะแนนเฉลี่ยในช่วง 4 – 6 = ระดับมีความรู้ความเข้าใจปานกลาง

คะแนนเฉลี่ยในช่วง 0 – 3 = ระดับมีความรู้ความเข้าใจที่น้อย

3.3.การสร้างเครื่องมือวิจัย และ ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย

เครื่องมือวิจัย คือ สิ่งที่ใช้วัดผล โดยการใช้วัดตัวแปร ซึ่งเรียกว่าข้อมูล ซึ่งจะใช้แบบสอบถาม เพื่อจะได้ข้อมูลที่มีคุณภาพแม่นยำ และเที่ยงตรง ตามจุดประสงค์ที่ได้กำหนดไว้ โดยมีขั้นตอนและวิธีการดังต่อไปนี้

1.ศึกษาเอกสาร และ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อประกอบการทำวิจัยเล่มนี้ เพื่อเป็นแนวทางในการร่างขอบเขตการศึกษา

2.ทำการสร้างแบบสอบถามสำหรับประชนในพื้นที่ โดยให้การสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ ตัวแปรต้น ตัวแปรตาม กรอบแนวความคิด สมมติฐาน

3.นำแบบสอบถาม จำนวน 40 ชุด เพื่อหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

4.หลังจากแบบสอบถามผ่านการทดสอบเชื่อมั่น นำแบบสอบถามเก็บข้อมูลตัวอย่างประชาชนในพื้นที่ ตำบลดีหลวง และ ตำบลชุมพล จำนวน 400 ชุด

สรุปผลการวิจัย

การศึกษาในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ตามรอยหลวงปู่ทวดเหยียบน้ำทะเลจืด 5 ที่ 4 วัด เพื่อสำรวจการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนในการจัดการท่องเที่ยว และศึกษาปัญหาอุปสรรค เพื่อไว้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในชุมชนในการจัดการท่องเที่ยว และสร้างชุมชนที่เข้มแข็ง และเป็นประโยชน์แก่หน่วยงานการจัดการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ตามรอยหลวงปู่ทวดเหยียบน้ำทะเลจืด 5 ที่ 4 วัด ตลอดถึงหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในชุมชน ได้นำข้อมูลจากการวิจัยในครั้งนี้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ที่สูงสุด

ผลสรุปข้อมูลเชิงพรรณนา ผู้วิจัยได้แบ่งออกเป็นดังนี้

1.สรุปข้อมูลส่วนบุคล พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 216 คน (54%) กลุ่มอายุน้อยกว่า 20 ปี มีจำนวน 163 คน (40.8%) สถานภาพโสด มีจำนวน 216 คน (54%) อาชีพนักเรียน/นักศึกษา 152 คน (38%) มีรายได้ต่อเดือน น้อยกว่า 10000 บาท มีจำนวน 232 คน (58%) ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนมากกว่า 10 ปี มีจำนวน 238 คน (59.5%)

2.สรุปข้อมูลค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วม และความเข้าใจเกี่ยวกับความรู้จัดการท่องเที่ยวเชิงประเชิงประวัติศาสตร์ตามรอยหลวงปู่ทวดเหยียบน้ำทะเลจืด 5 ที่ 4 วัด

2.1.ระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนของประชาชน

ประชาชนมีระดับการการมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวเชิงประเชิงประวัติศาสตร์ตามรอยหลวงปู่ทวดเหยียบน้ำทะเลจืด 5 ที่ 4 วัด โดยเฉลี่ยร่วมเท่ากับ 4.08 ซึ่งอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาแต่ละด้านในองค์ประกอบ พบว่าประชาชนมีส่วนร่วมในการนำเสนอมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.16 ซึ่งอยู่ในระดับมาก รองลงมาได้แก่ การมีส่วนร่วมในด้านการตัดสินใจ โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.06 ซึ่งอยู่ในระดับมาก และการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์น้อยที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.02 ซึ่งอยู่ในระดับมาก

2.2.ระดับความเข้าใจเกี่ยวกับความรู้จัดการท่องเที่ยวเชิงประเชิงประวัติศาสตร์ตามรอยหลวงปู่ทวดเหยียบน้ำทะเลจืด 5 ที่ 4 วัด อยู่ที่ 71.25% ระดับความเข้าใจมาก

3.สรุปผลข้อมูลจากการทดสอบสมมติฐาน

การมีส่วนร่วมของชุมชน มีผลต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ตามรอยหลวงปู่ทวดเหยียบน้ำทะเลจืด 5 ที่ 4 วัด3.1.ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ตามรอยหลวงปู่ทวดเหยียบน้ำทะเลจืด 5 ที่ 4 วัด

ผลการทดสอบ ประชากรที่มีเพศแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ตามรอยหลวงปู่ทวดเหยียบน้ำทะเลจืด 5 ที่ 4 วัด ที่แตกต่างกัน

3.2.ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ตามรอยหลวงปู่ทวดเหยียบน้ำทะเลจืด 5 ที่ 4 วัด

ผลการทดสอบ ประชากรที่มีอายุแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ตามรอยหลวงปู่ทวดเหยียบน้ำทะเลจืด 5 ที่ 4 วัด ที่แตกต่างกัน

3.3.ประชาชนที่มีสถานภาพสมสรต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ตามรอยหลวงปู่ทวดเหยียบน้ำทะเลจืด 5 ที่ 4 วัด

ผลการทดสอบ ประชากรที่มีสถานภาพสมสรแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ตามรอยหลวงปู่ทวดเหยียบน้ำทะเลจืด 5 ที่ 4 วัด ที่ไม่แตกต่างกัน

3.4.ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ตามรอยหลวงปู่ทวดเหยียบน้ำทะเลจืด 5 ที่ 4 วัด

ผลการทดสอบ ประชากรที่มีอาชีพแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ตามรอยหลวงปู่ทวดเหยียบน้ำทะเลจืด 5 ที่ 4 วัด ที่ไม่แตกต่างกัน

3.5.ประชาชนที่มีรายได้ต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ตามรอยหลวงปู่ทวดเหยียบน้ำทะเลจืด 5 ที่ 4 วัด

ผลการทดสอบ ประชากรที่มีรายได้แตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ตามรอยหลวงปู่ทวดเหยียบน้ำทะเลจืด 5 ที่ 4 วัด ที่แตกต่างกัน

3.6.ประชาชนที่มีระยะเวลาที่อาศัยในชุมชนต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ตามรอยหลวงปู่ทวดเหยียบน้ำทะเลจืด 5 ที่ 4 วัด

ผลการทดสอบ ประชากรที่มีระยะเวลาที่อาศัยในชุมชนแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ตามรอยหลวงปู่ทวดเหยียบน้ำทะเลจืด 5 ที่ 4 วัด ที่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

การศึกษาในครั้งนี้มุ่งศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ตามรอยหลวงปู่ทวดเหยียบน้ำทะเลจืด 5 ที่ 4 วัด ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นผู้หญิง มีอายุน้อยกว่า 20 ปี สถานภาพโสด อาชีพนักเรียนนักศึกษา รายได้น้อยกว่า 10000 บาทต่อเดือน และมีระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนมากกว่า 10 ปี และจากการศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ตามรอยหลวงปู่ทวดเหยียบน้ำทะเลจืด 5 ที่ 4 วัด จำนวน 4 ด้าน พบว่าการมีส่วนร่วมของชุมชุนอยู่ในระดับการมีส่วนร่วมที่มาก ซึ่งด้านการนำเสนอมีส่วนร่วมมากที่สุด รองลงมาด้านการตัดสินใจ และการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์น้อยที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับ คมลักษณ์ สงทิพย์ (2557, น.64) ได้ศึกษาเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ตลาดน้ำวัดตะเคียน ซึ่งภาพรวมการมีส่วนร่วมของประชาชนอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งจากปัจจัยทั้ง 4 ด้าน ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ เป็นด้านที่ประชากรมีส่วนร่วมมากที่สุด รองลงมาด้านการปฏิบัติ และด้านการตัดสินใจ และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผลอยู่ในระดับน้อย รุ่งวิทย์ ตรีกุล (2558,น.146) ได้ศึกษาเรื่อง การมี

ส่วนร่วมของชุมชนบึงพลาญชัยในการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ซึ่งภาพรวมการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามตรวจสอบ กนิษฐิกา ศอกกลาง (2556,น.69) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมบ้านธารปราสาท อำเภอโนนสูง จังหวัดนครราชสีมา พบว่า การมีส่วนร่วมทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านการตัดสินใจ ด้านการปฏิบัติ ด้านการรับผลประโยชน์ และด้านการติดตามและเมินผล จากการศึกษาของชุมชนมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง

ข้อเสนอแนะจากงานวิจัย

จากผลการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ตามรอยหลวงปู่ทวดเหยียบน้ำทะเลจืด 5 ที่ 4 วัด ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะโดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้ การจัดรอบแบบการท่องเที่ยวและการมีส่วนร่วมของชุมชนอยู่ในระดับที่ดีมาก มีความพร้อมทั้งในเรื่องของสถานที่ ผู้ให้ความรู้ และสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ แต่ยังขาดการการโปรโมทแหล่งท่องเที่ยวนี้ให้คนภายนอกได้รู้จัก ถ้ากิจกรรมแหล่งท่องเที่ยวแหล่งนี้ได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐ หรือกระทรวงการท่องเที่ยว จะทำให้แหล่งท่องเที่ยวแหล่งนี้เป็นที่รู้จักมากขึ้น และจะเป็นการเพิ่มรายได้ให้กับชุมชนแหล่งนี้อีกด้วย

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

จากผลการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ตามรอยหลวงปู่ทวดเหยียบน้ำทะเลจืด 5 ที่ 4 วัด ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

5.4.1.ควรศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่ได้มาเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ตามรอยหลวงปู่ทวดเหยียบน้ำทะเลจืด 5 ที่ 4 วัด

5.4.2.ควรศึกษาแหล่งท่องเที่ยวบริเวณใกล้เคียง หรือตำบล อำเภอที่ใกล้เคียง เพื่อนำมาร่วมกับแหล่งท่องเที่ยวแห่งนี้ เพื่อจะได้เป็นประโยชน์แก่นักท่องเที่ยว และเป็นประโยชน์แก่ชุมชน

บรรณานุกรม

สำนักพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา.(2550).คู่มือเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชน : ศรีเมืองการพิมพ์

เจมส์ แอล เครตัน.คู่มือการมีส่วนร่วมของชุมชนในการตัดสินใจของชุมชน.ศ.นพ.วันชัย วัฒนศัพท์ (2531) :สถาบันพระปกเกล้า

อรัญ จิตตะเสโน.หลักการและวิธีการบริหารชุมชน.(2547)

เมธินีย์ ชอุ่มผล.ตามรอยสมเด็จเจ้าพระโคะ แปลงศรัทธาสู่การท่องเที่ยว : วารสารเมืองโบราณ : ปีที่44 : ฉบับที่ 4 ตุลาคม – ธันวาคม 2561 :หน้า 84-96

องค์การบริหารส่วนตำบลชุมพล. ข้อมูลพื้นฐาน และประวัติความเป็นมา. สืบค้น 4/12/61. จาก http://www.chumpon.go.th

องค์การบริหารส่วนตำบลดีหลวง. ข้อมูลพื้นฐาน และประวัติความเป็นมา. สืบค้น 4/12/61. จาก http://www.diluang.go.th

ว่าที่รต. นพรัตน์ไชยชนะ (2555) วัดราชประดิษฐาน (วัดพะโคะ) กับการเปลี่ยนแปลงของชุมชนโดยรอบ (พ. ศ. 2506-2552). (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต) สงขลา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ณัฐพร ดอกบุญนาค และ ฐาปกรณ์ ทองคำนุช. (2558) การมีส่วนร่วมของชุมชนบึงพลาญชัยในการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน.(กองทุนส่งเสริมการวิจัย)

ณัฐพร ดอกบุญนาค และ ฐาปกรณ์ ทองคำนุช. (2556) การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการท่องเที่ยวกรณีศึกษาชุมชนในตลาดร้อยปีสามชุกอำเภอสามชุกจังหวัดสุพรรณบุรี (กองทุนส่งเสริมการวิจัย)

มรุธาธีร์ รักชาติเจริญ. (2558) การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการน้ำทางการเกษตรอย่างยั่งยืนของชุมชนในลุ่มน้ำลำเชียงไกร (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต) นครปฐมมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตยโกสินทร์

วริศรา บุญสมเกียรติ.(2555)แนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จังหวัดนครศรีธรรมราช วัดพระธาตุวรมหาวิหาร วัดพระธาตุน้อย และโบราณสถานวัดโมคลาน. กรุงเทพมหานคร.มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต